

Επαναληπτικές Ασκήσεις Γλώσσα Γ' Γυμνασίου

Λεξιλογικές Ασκήσεις

I. Πολυσημία λέξεων

1. Χρησιμοποιήστε τις παρακάτω λέξεις και φράσεις με διαφορετικό κάθε φορά περιεχόμενο προκειμένου να δημιουργήσετε εκφράσεις με ποικίλη σημασία.

Τύπος

Γλώσσα

Λόγος

Φύλλο

2. Να γράψετε τουλάχιστον 3 σημασίες που μπορεί να έχει η λέξη: **κλειδί**.

3. Να αποδώσετε το νόημα της λέξης «σοφία» στην κάθε πρόταση χωριστά:

α) Φιλοσοφία είναι η αγάπη του ανθρώπου για τη μόρφωση

β) Η σοφία του λαού τον οδήγησε στην εξουσία

γ) Η εμπειρία του από τη ζωή τον γέμισε με σοφία και ικανότητες.

δ) Η φύση διακατέχεται από σοφία.

ε) Αρχή σοφίας γνώση Θεού.

II. Κυριολεξία – Μεταφορά

1. Χρησιμοποιήστε τις πιο κάτω λέξεις δύο προτάσεις η κάθε μια. Μια πρόταση στην οποία να έχουν κυριολεκτική σημασία και μια πρόταση στην οποία να έχουν μεταφορική σημασία.

Μονόδρομος

Πυξίδα

Ανθίζει

Πυροδότησαν

2. Συχνά μεταχειριζόμαστε μεταφορικά ονόματα ζώων για να εκφράσουμε πιο έντονα μια ιδιότητα κάποιου ανθρώπου, σωματική ή ψυχική. Ας βρούμε ποιες ανθρώπινες ιδιότητες εκφράζονται με τα ακόλουθα ονόματα ζώων.

Φίδι

Αρνί

Λιοντάρι

Χαμαιλέοντας

Σκύλος

Αρκούδα

3. Γράψετε αν οι μαυρισμένες λέξεις χρησιμοποιούνται στην πρόταση κυριολεκτικά ή μεταφορικά. Στη συνέχεια να γράψετε πρόταση με την ίδια λέξη ώστε να χρησιμοποιηθούν με την αντίθετη λειτουργία.

α) Το **επίπεδο** του νερού υποχώρησε σημαντικά.

β) Η **καλλιέργεια** των μαθητών θα πρέπει να είναι η προτεραιότητα της παιδείας.

γ) Ο Γιάννης έχει **δυνατό** μυαλό, κατάφερε να λύσει τις πιο δύσκολες ασκήσεις.

δ) Η Κατερίνα **πλησίασε** το λουλούδι για να το μυριστεί.

III. Συνώνυμα – Αντίθετα

1. Να γράψετε ένα συνώνυμο για κάθε μια από τις πιο κάτω μαυρισμένες λέξεις. Προσοχή, τα συνώνυμα πρέπει να βρίσκονται στην ίδια γραμματική κατηγορία.

Κατηγορώ

Λύπη

Οίκημα

Αμάξι

Εύθυμος

Συμφωνία

Ισχυρός

Γαλήνη

2. Από τα ακόλουθα ζεύγη συνωνύμων λέξεων να βρείτε ποια από τα δύο μπορεί να χρησιμοποιηθεί στις προτάσεις. Κάθε λέξη μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο σε μια πρόταση.

α) Τέλος – Τέρμα

- Η αποστολή μου έφτασε στο ..... της.
- Κάθε ομάδα πέτυχε από δύο ..... στον χθεσινό αγώνα.

β) Αυξάνω – Μεγενθύνω

- Η εταιρεία ..... τα κέρδη της κατά 50% την προηγούμενη χρονιά.
- Προσπαθείς συνέχεια να ..... τα προβλήματα.

γ) Υπολογίζω – Μετρώ

- Όταν πήρες αυτή την απόφαση δεν με ..... καθόλου.
- Ξεκίνα να ..... τις ψήφους σου.

δ) Γεμάτος - Πλήρης

- Το γάλα που δεν έχει όλα τα λιπαρά του δεν είναι .....
- Η δεξαμενή είναι ..... μετά τη χθεσική νεροποντή.

3. Να βρείτε τις αντίθετες λέξεις των παρακάτω λέξεων και να σημειώσετε σε ποιο είδος αντίθετων ανήκουν.

	Αντίθετη λέξη	Κλιμακωτά	Διαδικά	Αντίστροφα
Ζεστός				
Ελεύθερος				
Ανοίγω				
Πωλητής				
Έμψυχος				
Δίνω				
Συμφωνώ				
Έγχρωμο				
Υγιής				

IV. Ομόηχα – Παρώνυμα – Τονικά παρώνυμα

1. Δηλώστε ποια σχέση έχουν τα πιο κάτω ζεύγη λέξεων (ομόηχα, παρώνυμα, τονικά παρώνυμα)

πάλι – πάλη

νοίκι – νίκη

ωφέλεια – αφέλεια

χείλια – χίλια

κύρος – κύριος

πιάνω – πιάνο

λύπη – λύπη

πείρα -πήρα

πολιτικός – πολίτικος

χορός – χώρος

ράφι – ραφή

γέρος – γερός

αμαρτωλός – αρματολός

νόμος – νομός

εφορία – ευφορία

λιμός – λοιμός

φύλο – φύλλο

θύρα - θήρα

2. Να συμπληρώσετε τη σωστή λέξη στις παρακάτω προτάσεις από τονικά παρώνυμα που δίνονται στην παρένθεση.

α) Έπρεπε να κάνει εγχείριση στις ..... (αμυγδαλιές, αμυγδαλές) της.

β) Η ..... (ετυμολογία, ετοιμολογία) των λέξεων είναι πολύ ενδιαφέρουσα.

γ) Δεν είχε επαγγελματική ..... (πείρα, πυρά) και έτσι δεν τον προσέλαβαν.

δ) Η ..... (χροιά, χρεία) της φωνής του ήταν περίεργη.

ε) Μου αρέσουν οι εκδρομές στην ..... (εξοχή, έξοχη).

στ) Ήρθε ..... (εκτός, έκτος) στον αγώνα δρόμου.

ζ) Ήταν τόσο ..... (ύστατη, άστατη) που δεν μπορούσες να καταλάβεις τις ήθελε να πει.

Καλό Διάβασμα